

Namestnika:

13. Janja Miklavčič, učiteljica v Kranju,
14. Fran Krmelj, učitelj na St. Urški gori.
XIX. Učiteljsko društvo za šolski okraj

Rudolfovo:

74. Franc Potokar, nadučitelj v Šent Lovrencu,
75. Marija Clarič, nadučiteljica v Rudolfovo.

XX. Slovensko učiteljsko društvo v Istri:
76. Fran Wajsl, nadučitelj v Hrušici,
77. Josip Bertok, nadučitelj v Škofljah,
78. Josip Bertok, nadučitelj v Lazaretu,
79. Silvester Cerut, učitelj-voditelj v Truskah.

XXI. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja:

80. Leopold Baebler, c. kr. učitelj v Idriji.

81. Rudolf Pleskovič, c. kr. učitelj v Idriji. Prosimo, da nam prijavijo delegate še druga Zavezina društva.

Vodstvo Zaveze.

Izleti po "Zavezini" skupščini. Že večkrat se je poudarjalo od strani učiteljstva, naj se po skupščini priredijo izleti, na katere se naj skupščinarji že prej povabijo, da si uredijo pravočasno svoje zadeve. Letos je prevzela "Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic", da vse potrebno ukrene v tej stvari. Stopilo je v dogovor s Podravske in s Savinjske podružnice S. P. D. in sedaj se razpisujejo sledeči izleti:

I.

Na Kozjak. Iz Maribora dve uri hođa na vrh Sv. Urbana-Sv. Križ-Sv. Duh in v Dravsko dolino. Dva dneva.

Kdor nima dosti časa na razpolago, lahko gre samo k Sv. Urbanu in odtam nazaj v Maribor.

Vodil bo izlet tovariš Iv. Robnik od Sv. Križa.

II.

Na Pohorje. Iz Maribora mimo vojaškega strelišča na Sv. Bolfenk — mimo 19 m visokoga železnega stolpa k Ruški koči, kjer se prenočuje. Drugi dan ali v Ruše in k slapu Sumnik ali v Fram ali v Sl. Bistrico. V Ruški koči znižane cene.

Voditelj izleta se še določi. V Ruški koči bo tovariš Lesjak, predsednik Podravske podružnice, sprejel izletnike.

Dva dneva.

Obleka za I. in II. izlet navadna, ni potrebna turistovska. Kdor se hoče natančneje poučiti o obeh izletih, naj vpraša pri tovarišu Lesjaku, ki mu bo rade volje naznanil podrobnosti.

III.

V Savinjske planine.

Iz Maribora s koroško železnico do Velikovec-Sinče vasi, potem na Železno kapljo. Prenoišče.

Drugo jutro iz Železne kaplje v Logarsko dolino obed pri Piskerniku. Odtod proti večeru odhod mimo slapa pod Rinko na Okrešelj. Prenoišče v Frischaufovem domu. Naslednji dan na Kamniško sedlo v Bistriško dolino in v Kamnik.

Od te glavne ture se lahko delajo razne variante, n. pr. s Kamniškega sedla nazaj na Okrešelj-Logarsko dolino-Solčava-Lučo-Ljubna-Gornji grad itd. (Nenina-Vransko).

Logarska dolina-Ojstrica-Bistriška dolina ali z Ojstrice na Koebekovo kočvo v Lučo.

Okrešelj-Turški žleb-Skuta-Grintavec-Češka koča-Jezersko-Kokra-Kranj ali Grintavec-Bistriška dolina.

Ta izlet bo vodil načelnik Savinjske podružnice S. P. D. tov. Koebek.

Vožnja Maribor-Železna kaplja stane 5 K 50 vin.

Vsak udeleženec se mora javiti poprej vsaj do 10. avgusta pismeno na naslov tov. Šijanec v Gornjem gradu, ki daje eventualna pojasnila. Izlet se ne vrši, ako se ne javi do določene dne vsaj 5 udeležencev. Javljenje je tudi potrebno zaradi preskrbe prenočišča v Železni kaplji in zaradi obeda pri Piskerniku.

Oprava: najboljša turistovska, sicer pa je glavna reč dobro nakovani čevlji. V nahrbtniku nekaj mrzlih jedi in drugih prepotrebnih stvari.

Obeh izletov se lahko udeležijo tudi tovarišice.

Natančnejši načrt prihodnjč.

Odbor učiteljskega društva za mariborsko okolico nujno prosi in pozivlja, da se cenjene pevke in pevci udeležijo dne 5. avgusta t. l. glavne pevke vaje v "Narodnem domu" mariborskem. Vaja se vrši ob 3. uri popoldne in vodstvo prevzame tov. Šerbinek, pri katerem se tudi dobe note in se naj pri njem pravočasno oglašijo. Cenjeni tovariši in tovarišice, ki imate smisel, da bi se koncert ob priliki "Zavezine" skupščine sijajno obnesel, ne odlagajte, ne bodite indolentni, ne spravljajte samega sebe ob uglede. Vemo, da je z mnogimi stroški zvezano, a ne ustrašite se, borite se za idealizem. Komur pa ni mar, naj bo toli značajan, da ne bo druge z besedami ovrhal in da jho društvenemu pevovodji vrnil vposlane note. Brez žrtv ni uspeha, brez not ni petja. V imenu odbora: R. M., tajnik.

Kranjsko.

Učit. okrajno društvo za ljubljansko okolico ima svojo glavno skupščino dne 31. julija ob 10. uri v "Narodnem domu". Naj bo udeležba polnoštevilna!

Štajersko.

Štajerskemu slovenskemu učiteljskemu! Podpisane naznanja, da je odstopil kot predsednik "Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic" ter se naj vsi dopisi pošiljajo tovarišu Jos. Mešičku, nadučitelju v Sevnici. V Gornjem gradu, dne 18. julija 1909.

Fr. Kocbek.

Šmarsko-rogaško učit. društvo je zborovalo dne 11. junija t. l. pri Sv. Križu na Slatini. In ta dan je pokazalo učiteljstvo obeh okrajev, da se zaveda dolžnosti, ki jih stavi nanje in na vsakega posameznika kot uda zavest, da je ud učiteljskega društva. Saj smo se zbrali do malega vsi tamkaj, razen nekaterih, ki so žalibog ob takih dneh zadržani in onih, v nasprotnem narodnostnem taboru; res, pa za te nam ni niti žal, da niso v naši sredini.

Sicer pa je bilo to zborovanje tudi vredno dobrega obiska: šli smo v lep kraj na lepo delo. Naj govori poročilo samo!

G. prof. Lavtarja, ki je predaval kot znan strokovnjak na svojem polju, mi ni treba niti hvaliti: hvali ga njegovo delo, njegova vztrajnost in njegova prijaznost, da se tako rad odzivilja vabilom raznih učit. društev, da v njih predava, poučuje in pozivlja učiteljstvo z mladeniškim ognjem za sveto stvar — za vzgojo otroka in naroda k samostojnosti. Ni mi ga treba hvaliti: saj mu je dalo poleg mnogih drugih strokovnjakov tudi naučno ministrstvo svoje priznanje s tem, da mu je potrdilo knjigo za učno knjigo; zakar mu je tudi tov. predsednik čestital.

Nato je referiral tov. Sotošek o socialnem delu učiteljstva. Naznanil je sklepe osrednjega soc. odbora, poudarjal vrednost in pomen organizacij in njih okrepitve ter stavil v dosego tega smotra te teze:

1. Vsaka učna oseba naj postane ud okr. učit. društva.
2. Vsak ud naj čita in plačuje vsaj eden naš stanovski list.
3. Vsak društvenik naj obiskuje redno zborovanja.
4. Vsak društvenik naj redno plačuje udnino ter žrtvuje po možnostih za organizacijske zaklade; ker brez gmotnih žrtv ni uspehov.

Za njegova izvajanja se mu predsednik zahvali, na kar poroča on sam o kmetijskem pouku v ljudski šoli; tu je stavil sledeče zahteve:

1. Odpadejo naj olajšave, ker naj služita zadnji 2 leti kmetijskemu pouku.
2. Vsaka šola mora dobiti primerno zemljišče za šolski vrt in poizkuševališča ter vse potrebno orodje in druga sredstva, ki so potrebna za učila kmetijsko-gospodarskega pouka.
3. Šolske vrte naj podpirajo okraj, dežela in država.
4. Na učiteljskih naj se razširi pouk o kmetijstvu in njega gospodarstvu.

Temu se je dodala še 5. zahteva: Breme na ljudsko šolstvo naj prevzame država, uvrsti učiteljstvo med uradnike zadnjih treh činovnih razredov v smislu § 55. drž. zak. z dne 14. maja 1869. — Z veseljem smo vzeli to zadnjo točko na znanje in utemeljivjo: Če bomo pustili gospode pri zeleni mizi v miru, se ne bodo nikdar spomnili na nas; treba je vedno dregati, dregati in zopet dregati. — Kot nova zahteva se je stavila tudi ta, naj se sproži akcija, da se poročevalci o stanju šolskih vrtov honorirajo — če zahteva zakon od učiteljstva še posebno delo, naj ga za to tudi plača: tlake bodisi v tej ali oni obliki, smo se menda že lahko preobjedli...

Delegatom za glavno skupščino "Zaveze" v Mariboru so bili voljeni: Fr. Rožker, Mart. Sotošek in Pav. Flerč; namestnikom: Fr. Ferline in Auernik. Pri slučajnostih se je sklenilo naprositi "Slov. Šol. Matico", da začne z izdajo navodila Lavterjevim računicam že letos, kar bo gotovo v veliko korist učiteljstvu, ki rabi te računice, pa slučajno ne more poznati metode natančneje, ker je študiral na kakem drugem zavodu in ne mariborskem. — Nadalje je predlagal tov. Zopf, naj bi zahtevalo vse štajersko učiteljstvo potom svoje organizacije:

1. da se odpravi nepotrebno spisovanje polmesečnih sumarijskih spisov zamudin
2. da se odpravi določba izvršilne odredbe dokončnega šolskega in učnega reda, zadevajoč nadomestitve šole prostih sredin petkov ob četrtkih.

Jako zanimive in res temeljite so točke, s katerimi je poročevalec podprl zlasti svoj drugi predlog. (Glej članek "Za proste četrtke". Op. uredn.)

Ko se še določi za prihodnje zborovanje 7. novembra — zaključil predsednik ta plodnosen sestanek.

S tem je bilo oficialno poročilo končano. Zgoraj sem omenil, da smo šli v lep kraj na lepo delo. Bili smo na Slatini — in s tem je povedano mnogo! Uboga para učiteljska si malokdaj privoščijo kak izlet v kraj, kjer ne vlada ravno preponižna cena, da bi se tam kaj ogledal, da bi zrl pred seboj pisane množice, zdraven pa še užival promenadne koncerte... In naše društvo nam ponudi priliko, da se povesele gorjanski trpin med tovariši na takem kraju ter pozabi vsaj ta dan, da mu ni odlo-

čeno in odmerjeno življenje drugih kot sotrpilov proletarcev... In zato društvu: Hvala za lep dan v lepem kraju! —č.

Srednješolski vestnik.

**** Sklep šolskega leta na državni hrvaški gimnaziji v Pazinu.** Konec šol. leta te gimnazije je bil 8. julija t. l. Kakor je razvidno iz šolskega izvestja, je bilo na tej gimnaziji 208 dijakov; od teh je bilo po narodnosti 163 Hrvatov, 43 Slovencev, 1 Italijan in 1 Čeh. Odličnjakov je bilo 20, sposobnih 156, vobče sposobnih 8 in nesposobnih 11. Od 43 Slovencev (zdi se, da uradno izdano izvestje ni povsem istinito, ker Slovencev je več nego 43, ki so vpisani v prid Hrvatov) so skoraj vsi izdelali. Na gimnaziji je bilo tudi 7 dijakinj-privatistk in sicer 5 v 1. in 2 v 3. razredu. Slovenskim staršem iz severne Istre, Trsta in njegove okolice toplo priporočamo, da rajši pošiljajo svoje otroke na hrvaško gimnazijo nego na druge nemške zavode. Med Hrvati se počutimo kakor domačini, pri Nemcih pa smo pravi tujei. Profesorji so se pokazali dosedaj zmeraj slovenskim dijakom prijazne. Pazinsko gimnazijo priporočamo tudi zato, ker se tam dobivajo stanovanja po nižjih cenah nego drugod po večjih mestih.

**** C. kr. licejska knjižnica v Gorici** je med počitnicam — t. j. od 15. julija do 15. septembra — odprta le ob sredo in sobotah od 10. do 12. ure predpoldan.

**** V pokoj** je stopil B. Piehler, profesor na goriški gimnaziji ter dobil tem povodom naslov šolskega svetnika.

**** Nov vodja slov.-nemških gimnazijskih razredov v Celju.** Dosedanji vodja slov.-nemških gimnazijskih razredov v Celju J. Liesskounig, stopi to jesen v pokoj. "Slov. Narod" poroča, da mu bo naslednik prof. dr. Šorn, ki je bil šele pred kratkim imenovan iz Ljubljane v Maribor. — Celjski klerikalci se trudijo, da bi prišel na Liesskounigovo mesto prof. Fon.

**** Sprejemne izkušnje za I. tečaj c. kr. učiteljskega v Kopru** so se vršile od 13. do 16. t. m. Oglasilo se je 37 kandidatov, in sicer: 12 iz c. kr. pripr. za učit. v Podgori, 9 iz one v Tolminu in 7 iz Sežane; dalje: 5 učencev c. kr. vadnice v Kopru in 4 od drugod. — Izpit je opravilo 28 dijakov: iz Podgore 10, iz Tolmina vseh 9, iz Sežane 4, iz vadnice v Kopru 2, od drugod 3. — Jesenski sprejemni izpiti se vrše v začetku novega šolskega leta.

**** Na mariborski realki** se je končalo šolsko leto dne 3. julija. Na koncu šol. leta je bilo na zavodu 239 rednih učencev in dva privatista. Odlika ima 29 učencev, z dobrim uspehom je dovršilo 152 učencev; ponavljalnih izpitolov je 34; popolnoma nesposobnih za višji razred je 21 in trije so ostali zaradi boleznih neizprašani. Po narodnosti je bilo pretečeno leto 223 Nemcev, 10 Slovencev, 1 Madjar, 2 Hrvata, 3 Italijani in 1 Rus. Po veroizpovedanju je bilo 230 katoličanov, 7 protestantov in 2 pravoslavna. — Na istem zavodu se je vršila matura dne 5. in 6. t. m. Maturiralo je 18 kandidatov, ki so vsi napravili izpit (5 z odliko).

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v 7. letošnji številki to-le vsebino: 1. Avguštin P o z e g a r: Je li kazen odgojno sredstvo? — 2. Fran Z o p f: Prosto spise v ljudski šoli; kako se naj goji, kako se naj spisuje? — 3. Drag. H u m e k: Umetniški vzgoji. — 4. Miro Š i j a n e c: Konjunktivne ideje Tolstega. — 5. Janko P o l l a k: Črtica iz šolskega zdravstva. — 6. Z a d r a v s k a: Ženska ročna dela v ljudski šoli. — 7. Anton S k a l a: Razvoj šolstva v postojnskem okraju za vladanja cesarja Franca Jožefa I. — 8. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Priporočamo!

Andrej Rapè: Dane. "Rdeči Prapor" o tej Rapetovi povesti: "Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev" je izdala kot prvi zvezek Jan Legove mladinske knjižnice Rapetovo povest "Dane". Lično vezana knjižica, ki obsega 71 strani s štirimi čednimi slikami, stane 1 K, po pošti 18 vin. več. To je prava povest za mladino, kakršnih res nimamo preveč v naši literaturi. Pisati za mladino je res posebna umetnost, ki ni dana mnogim pisateljem. Rapè pa očitno pozna mladinsko dušo in ve, kaj ji tekne. Tista sladkobna hrana, polna vsiljive in neprebavljive morale, ki se navadno prodaja v mladinski literaturi, ne dosega niti umetniškega niti vzgojevalnega namena. Rapetova povest je sicer nekoliko preveč optimistična, vendar se pa odlikuje pred drugimi podobnimi spisi, da ni pridigarstva. Tudi ima čist jezik in gladko dikcijo, pa zasluži zato priporočilo.

Letno poročilo petrazredne ljudske šole in obrtne nadaljevalne šole v Postojni za šolsko leto 1908/1909. Izdalo vodstvo ljudske šole. — Poleg običajnih poročil objavlja to izvestje na uvodnem mestu spis "Postojna — mesto".

C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani. Poročilo o šolskem letu 1908/9. (Enoindvajseto šolsko leto.)

Družba sv. Mohorja šteje zdaj udov:

	dosmrtnih,	letnih,	vkup
v goriški nadškofiji	152	10243	10395
v krški škofiji	184	6351	6535
v lavantinski škofiji	455	25441	25896
v ljubljanski škofiji	763	32366	33129
v tržaško-koprski škofiji	75	4639	4714
v poreški in krški škofiji	12	186	198
v senjski in dalmatinski škofiji	11	216	227
v zagrebški nadškofiji	23	456	479
v djakovski škofiji	1	67	68
v bosanskih škofijah	8	163	171
v somboteljski in drugih ogrskih škofijah	2	219	221
v sekovski škofiji	41	399	440
v videmski nadškofiji	11	299	240
v raznih krajih Avstrije in Evrope	20	349	369
v Ameriki	21	2109	2130
v Afriki in Aziji	8	223	231
vkup	1787	83656	85443

Za nekaj se bodo te številke še izpremenile po posameznih oglasilih.

Po navedenem številu so se še pomnožili dosmrtniki za 47, letniki za 1007, vkup za 1054 udov. Ker se nadejamo še nekaterih članov, posebno takih, ki se oglašajo šele, ko vidijo nove knjige v rokah sosedov, bo znašal ves prirastek nad 1200 udov.

Pomnožili so se pa člani goriške nadškofije najbolj, namreč za 554, za njimi tržaško-koprski za 260, potem lavantinski za 246, člani krške škofije za 185, Američani za 63, škofija Poreč in Krk za 30, razni kraji za 21, sekovska škofija jih je oglasila za 21, Djakovo in Bosna po 1 več. — V "črno knjigo" pa bi vpisali vse druge škofije, ako bi ne vedeli, da je tudi tam uspeh še vedno lep, ako upoštevamo gospodarsko bedo; izgubila je ljubljanska škofija 231, somboteljska 56, videmska 18, senjska in dalmatinska 12, zagrebška 8 in Afrika 6 članov.

Politiški pregled.

*** Kdaj bo zopet državni zbor?** Kršćanski socialci, Poljaki in socialni demokrati želijo, da bi vlada sklicala državni zbor že začetkom meseca septembra. Ministrski predsednik baron Bienerth jim pa noče ugoditi, ampak hoče na vsak način, da bi septembra meseca zborovali deželni zbori, državni zbor bi pa sklical šele koncem oktobra ali začetkom novembra in tudi tedaj edinole pod pogojem, če stranke zagotovijo deavnost zbornice.

*** Delegacije** bodo sklicane v prvi polovici meseca oktobra, in sicer po rešitvi krize na Ogrskem.

*** Ogrska pravilnost.** Naučni minister Apponyi je izdal naredbo proti rumunski kulturni ligi, češ, da je Ogrski nevarna. Oni dijaki, ki bi se udeleževali poučnih tečajev kulturne lige, bodo za vedno izključeni iz vseh ogrskih šol. — Izdana je tudi naredba, ki se po nji iznemskim delavcem na ogrskih državnih železnicah ne bo več izplačevalo nikake odškodnine za nezgode, ko jim pa bodo zavarovalne prispevke kar uradno odtrogovali od mezde.

*** Volitve v deželni zbor goriški** so razpisane, in sicer se bodo vršile: za splošni volilni razred dne 26. septembra, za kmetijske občine dne 10. oktobra, za mesta in trge 21. oktobra, za trgovsko zbornico 29. oktobra in za veleposestvo dne 30. oktobra.

*** Trializem in Madjari.** V "Pester Lloyd" je pribešen članek, ki se pritožuje, da so vsi Dalmatinci, ki so bili nekdanj Madjarom prijateljski, svojemu staremu prijateljstvu izneverili, in da sedaj ne mislijo več na združenje z ogrsko državo, ampak na osnove samostojne jugoslovanske države, v kateri bi bili združeni tudi istrski Slovani, Slovenci, Bosna in Hercegovina. Članek plaši Jugoslovane, da bi jim bila državna samostojnost samo na škodo ter pravi, da je v narodnem oziru razcepjenim Jugoslovanom vodstvo Madjarov, ki jih po številu, duševnem razvoju in bogatstvu prekašajo, neobhodno potrebno. Jugoslovani so pa proti temu sirote in bi jim državna samostojnost obrodila samo političke in gospodarske težave, vezani so torej na Madjare kot na svoje voditelje in protektorje! Članek končno pravi, da se je ideja trializma porodila na Dunaju iz želje, Madjarom škodovati ter jih odriniti od morja. Dunajski politiki mislijo, da bomo z oslavitvijo Ogrske monarhije okrepili. To pa ni res, čimprej zopet ideja trializma izgine, tembolj za državo in dinastijo, ker Madjari ne morejo trpeti, da bi se širilo v Avstriji gibanje, ki je njihovemu državnemu ozemlju nevarno!

*** 25 milijonov kron za ljudsko štetje.** To visočino so dosegli stroški ljudskega štetja v Zedinjenih državah severoameriških. Za pokritje te velikanske vsote je dovolil kongres poseben kredit.

Vestnik.

Abiturientski sestanek letošnjih absolventov in absolutinaj slovenskih učiteljskih se vrši dne 1. avgusta deloma v Mestnem, deloma v Narodnem domu v Ljubljani. —